

Nojoud Ali
Delphine Minoui

NOJLOUD, divorțată la 10 ani

Traducere din limba franceză de Daniel Nicolescu

CORINT
ISTORIE

Capitolul 1

La tribunal

2 aprilie 2008

Mi se-nvârte capul. N-am văzut în viața mea atâta lume. În curtea care duce la clădirea principală a tribunalului, o mulțime de oameni se agită în toate direcțiile. Bărbați la costum și cravată, cu vrafuri de dosare îngălbenite la subsuoară. Alții sunt îmbrăcați în *zanna*, lunga tunică tradițională care se poartă în satele din nordul Yemenului. Mai sunt și toate femeile alea care zbiară și bocesc, făcând o hărmălaie insuportabilă. Mi-aș dori să le pot citi pe buze tot ce încearcă să spună, dar *niqab**-urile lor, de aceeași culoare cu rochiile lungi și negre, nu-mi îngăduie să le văd decât ochii perfect rotunzi. Par mânioase, de parcă o tornadă tocmai le-a distrus casa. Ciulesc urechile.

Nu pricep, din conversațiile lor, decât câteva vorbe: „încredințarea copiilor”, „justiție”, „drepturile

---

* *Niqab*-ul este un văl care acoperă întreaga față, cu excepția ochilor, și pe care îl poartă femeile musulmane în Yemen și în alte țări din Golf (Arabia Saudită, Bahrein, Qatar...).

omului”... Nu prea știu ce înseamnă toate astea. În preajma mea, o matahală cu umerii cât un dulap, cu un turban îndesat pe tâmpile și cu o pungă de plastic în mână, plină cu hârtoage, povestește celor dispuși să-l asculte că se află acolo ca să încerce să recupereze niște pământuri care i-au fost furate. Hei! Tot alergând ca un iepure buimac, ăsta era cât pe ce să dea peste mine.

Ce debandadă! Mă duce cu gândul la piața Al-Qa, pe care *Aba** o pomenește adesea, acolo unde forfolesc șomerii, în plin centru al orașului Sanaa. Fiecare pentru el, totul e să pui primul mâna pe o slujbă de-o zi, în zori, de îndată după *azan*, chemarea la rugăciunea de dimineață. Oamenilor ăstora le e atât de foame, încât inima le-a devenit o stană de piatră. Nu mai au răgaz să se-nduioșeze pentru soarta altora. Mi-ar plăcea totuși atât de mult să mă apuce cineva de mână sau să-și plece o privire duioasă asupra mea! Să fiu și eu, măcar o dată, luată în seamă! În realitate, parcă sunt invizibilă.

Nimeni nu mă vede. Sunt prea mică pentru ei. Nu le-ajung decât până la brâu. N-am decât zece ani, ori poate mai puțin, cine-o ști?

Îmi închipuiam că tribunalul arată altfel, că e un loc liniștit și curat. Casa cea mare unde Binele înfruntă Răul și unde se pot dezlega toate problemele de pe Pământ. Mai văzusem deja, la televizorul unor vecini,

---

* „Tată” în arabă.

niște tribunale cu judecători purtând robe lungi. Se spune că ei sunt aceia care îi pot ajuta pe oamenii aflați în nevoie. Trebuie să dau peste unul dintre ei și să-i spun toată povestea mea. Mi-e cald sub voalul ăsta. Mi-e rușine și mă doare capul. O să am oare puterea să merg mai departe? Nu. Da. Poate. E prea târziu să fac cale-ntoarsă, îmi spun. Ce-a fost mai greu a trecut. E musai să nu mă opresc.

Când am părăsit casa alor mei, azi-dimineață, mi-am jurat să nu mai calc pe-acolo până nu voi obține ce vreau.

Era ora zece fix.

— Du-te să iei pâine pentru micul dejun, mi-a zis mama, dându-mi 150 de riali*.

Cu un gest mașinal, mi-am strâns părul negru, lung și ondulat sub vălul întunecat și am pus pe mine o tunică asortată – asta e ținuta femeilor yemenite când ies pe stradă.

Am mers, tremurând toată, preț de câțiva metri, apoi am prins primul microbuz care trecea pe marele bulevard ce duce spre centrul orașului. Am coborât la capătul liniei. Și mi-am depășit teama, urcând apoi singură-singurică, pentru întâia oară în viață, într-un taxi galben.

*

---

* Această sumă, de 150 de riali, este echivalentul a circa 60 de eurocenți (1 euro = 258 de riali yemeniți).

În curte se așteaptă la nesfârșit. Cui să mă adresez?

Deodată, descopăr în mulțime câteva nesperate priviri complice. Acolo, în preajma scării care dă spre intrarea mării clădiri de ciment bej, trei băieți încălțați cu sandale de plastic mă cercetează din cap până-n picioare. Obrajii le sunt murdari de praf. Mă trimit cu gândul la frații mei mai mici.

— Te cântăresc pentru 10 riali! îmi aruncă unul dintre ei, ridicând un cântar micuț, plin de urmele unor lovituri.

— Un ceai, să-ți treacă de sete? mă ispitește altul, clătinând un coș încărcat cu pahare din care ies aburi.

— Un suc rece de morcovi? îmi sugerează al treilea, lățindu-și pe față un zâmbet de toată frumusețea și întinzând mâna dreaptă în speranța că va agonisi vreun bănuț.

— Nu, mulțumesc, nu mi-e sete. Și, sincer, nici nu-mi stă capul să aflu cât cântăresc! De-ar ști ei ce m-aduce pe-aici...

Descumpănită, ridic din nou capul spre toate aceste chipuri de oameni mari care se vânzolesc pe lângă mine. Femeile, cu vălurile lor lungi, seamănă toate între ele. În ce bucluc m-am băgat? Uite, acolo zăresc un bărbat cu cămașă albă și costum negru care se îndreaptă spre mine. O fi vreun judecător... sau, poate, un avocat? Hai să-mi încerc norocul.

— Scuză-mă, domnule, vreau să-l văd pe judecător!

— Judecătorul? Pe-acolo, după scară, îmi răspunde el, abia privindu-mă, înainte să dispară din nou în mulțime.

N-am de-ales. Trebuie să iau în piept scara asta în fața căreia tocmai am ajuns. E singura și ultima mea ocazie să scap. Mă simt murdară. Trebuie să urc treptele alea, una câte una, ca să-mi pot spune povestea, să traversez puzderia aia de oameni care devine și mai deasă pe măsură ce mă apropii de holul cel mare de la intrare. Aproape mă prăbușesc. Îmi revin. Ochii îmi sunt uscați de cât am plâns. Atunci când pășesc pe pardoseala de marmură, îmi simt picioarele de plumb. Nu trebuie să cedez. Nu acum.

Pe zidurile albe, aidoma celor de spital, întrezăresc niște inscripții cu litere arabe. Degeaba mă căznesc, nu le pot desluși. Am fost silită să întrerup școala în al doilea an de studii, chiar înainte ca viața mea să devină un coșmar, așa încât, în afara prenumelui meu, Nojoud, nu știu să scriu mare lucru. Sunt cât se poate de stânjenită. Privirea mi se oprește, în cele din urmă, asupra unui grup de bărbați în uniforme verzi-oliv, cu chipie înșurubate pe cap. Sunt, cu siguranță, polițiști. Sau soldați? Unul dintre ei are un kalașnikov atârnat de umăr.

Sunt înspăimântată. Dacă mă zăresc, ar putea să mă aresteze. O fetiță care fuge de-acasă nu-i un lucru normal. Tremurând, mă agăț discret de primul voal care-mi iese în cale, sperând să atrag atenția celei dindărătul său. „Hai, Nojoud!” mă îndeamnă o slabă voce interioară. „E drept că ești o fetiță. Dar ești și femeie! O femeie în toată regula, chiar dacă-ți vine greu să accepți.”

— Vreau să vorbesc cu judecătorul!

Doi ochi mari, mărginiți de negru, mă privesc cu uimire.

Doamna din fața mea nu m-a văzut venind.

— Cum?

— Vreau să vorbesc cu judecătorul!

Chiar se preface că nu m-a înțeles, doar ca să mă neglijeze mai lesne, precum toți ceilalți?

— Pe care judecător îl cauți?

— Vreau să vorbesc cu un judecător și-atât!

— Dar sunt mulți judecători în tribunalul ăsta...

— Duceți-mă la un judecător, nu contează care!

Tace, surprinsă de hotărârea mea. Asta dacă n-o fi înlemnit din pricina țipătului meu sfredelitor.

Sunt doar o țarancă obișnuită care trăiește în capitală.

M-am supus întotdeauna poruncilor venite de la bărbații din familia mea. Am învățat să zic „da” la orice. Astăzi m-am hotărât să spun „nu”. Mă simt pângărită pe dinăuntru. Parcă mi-a fost furată o parte din mine. Nimeni nu are dreptul să mă-mpiedice să am întâlnire cu justiția. E ultima mea șansă. N-o să mă las cu una, cu două. Așa că privirea aia surprinsă, mai rece decât marmura din holul cel mare în care strigătul meu a început să răsunе ciudat, n-o să-mi închidă gura. Ora prânzului a trecut. Rătăcesc de mai bine de trei ceasuri prin labirintul tribunalului. Vreau să-l văd pe judecător!

— Urmează-mă! îmi spune ea în cele din urmă, făcându-mi semn să mă țin după ea.

Ușa se deschide spre o cameră garnisită toată cu păs-lă, cu podeaua acoperită cu mochetă cafenie, plină de oameni. În spate, îndărătul unui birou, un mustăcios cu trăsături fine se străduiește să răspundă unui noian de întrebări care-l mitraliază din toate direcțiile. E chiar judecătorul! În sfârșit! Atmosfera e zgomotoasă, dar liniștitoare. Mă simt în siguranță. Pe peretele principal, recunosc poza înrămată a lui „*Amma Ali*”, „*unchiul Ali*” – așa am fost învățată să vorbesc, la școală, despre președintele țării noastre, Ali Abdallah al-Salih, ales cu mai bine de treizeci de ani în urmă.

Iau loc, întocmai celorlalți, pe unul dintre fotoliile cafenii așezate de-a lungul peretelui. Afară, muezinul* cheamă la rugăciunea din miezul zilei. În jurul meu întrezăresc fețe familiare, sau mai degrabă ochi familiari, dintre cei întâlniți mai devreme în curte. Câteva chipuri se apleacă ciudat spre mine. Poftim, și-au dat seama că exist! Îmbărbătată, îmi sprijin capul de dosar și-mi aștept cu răbdare rândul.

Dacă Dumnezeu există, îmi spun, atunci să apară și să mă salveze. Mi-am făcut mereu rugăciunile, de cinci ori pe zi. De Aid, adică sărbătoarea de la sfârșitul Ramadanului, le-am ajutat întotdeauna pe mama și pe

---

* Muezinul este persoana însărcinată să facă chemarea la rugăciune, de cel puțin cinci ori pe zi, adesea din vârful moscheii.

surorile mele să gătească mâncarea. Sunt un copil destul de cuminte. Dumnezeu să mă aibă în pază... Tot soiul de imagini tulburi mi se vântură prin cap. Tocmai înot prin apă. Marea e liniștită. Apoi prinde să se înfurie. În depărtare îl zăresc pe fratele meu, Fares, dar nu izbutesc să ajung la el. Îl chem. Nu mă aude. Încep atunci să-i strig numele. Rafalele de vânt mă poartă înapoi și mă împing spre țarm. Mă împotrivesc, învârtindu-mi mâinile ca pe niște elice. Nici vorbă să mă las târâtă de unde-am plecat. Valurile vuiesc din ce în ce mai tare. Țărmul e acum aproape. Nu-l mai văd pe Fares. Ajutor! Nu vreau să mă întorc la Khardji, nu, nu vreau înapoi!

— Cu ce-ți pot fi de folos?

Vocea bărbătească mă trezește din picoteală. E neobișnuit de blândă. Nu a fost nevoie să se răstească spre a-mi atrage atenția. Doar câteva vorbe șoptite: „Cu ce-ți pot fi de folos?”... În sfârșit îmi sare cineva în ajutor. Îmi frec ochii și îl recunosc dintr-odată pe judecătorul cu mustață, care stă drept în fața mea. Mulțimea s-a rispit, ochii au dispărut, iar încăperea e aproape goală. Văzând că tac, bărbatul reformulează întrebarea:

— Ce dorești?

Răspunsul meu nu se lasă așteptat.

— Să divorțez!

Capitolul 2

Khardji

În Khardji, satul unde m-am născut, femeile nu sunt deprinse să aleagă. Când avea aproape șaisprezece ani, Shoya, mama mea, s-a căsătorit cu Ali Mohammad al-Ahdel, tatăl meu, fără să facă mofturi. Atunci când, patru ani mai târziu, el s-a hotărât să-și mărească familia luându-și o a doua soție, mama s-a supus dorințelor bărbatului ei. Cu aceeași resemnare cu care, la început, mi-am acceptat eu însămi căsătoria, fără să-mi dau seama de consecințe. La vârsta mea, nu îți prea pui întrebări.

— Cum se fac copiii? am întrebat-o cu nevinovăție, într-o bună zi, pe *Omma**.

— O să vezi tu, când vei fi mai mare! mi-a răspuns ea, alungând parcă întrebarea cu dosul mâinii.

M-am mulțumit, atunci, să-mi pun curiozitatea copilărească în cui și să mă întorc la joacă în grădină, cu frații și surorile mele. Distracția noastră preferată era jocul

---

* „Mamă”, în arabă.

de-a v-ați ascunselea. Valea Wadi La'a, din guvernoratul Hajja, aflat în nordul țării, avea o mie și una de tainițe în care ne puteam lesne piti: trunchiuri de copaci, stânci masive, grote cioplite de timp. Când eram osteniți după prea multă zbenguială, ne cufundam cu capul înainte în iarba proaspătă și ne lăsam dezmiardați de acest mic cuibușor de verdeață. Soarele folosea prilejul ca să vină să ne mângâie pielea și să ne bronzeze obrajii, destul de întunecați deja de la natură. După ce ne trăgeam sufletul, ne distram alergând după găini sau necăjind măgarii cu niște nuiiele.

Mama mea a avut șaisprezece copii. Pentru ea, care îndurase în tăcere suferința provocată de trei avorturi, fiecare sarcină fusese o adevărată provocare. De asemenea, pierduse unul dintre prunci la naștere. Alți patru dintre frații și surorile mele, pe care nu i-am cunoscut, pieriseră de boli, în lipsa unui doctor. Aveau între două luni și patru ani*.

Pe mine m-a adus pe lume acasă, ca pe toți ceilalți copii, lungită pe o rogojină, nădușită toată, îndurând suferința și rugându-l pe Cel de Sus să-l ocrotească pe nou-născut.

— Ți-a luat ceva timp să vii pe lume. Conracțiile au început în toiul nopții, spre ora două dimineața. Iar nașterea a durat mai bine de jumătate de zi, în plină

---

* În Yemen, indicii de mortalitate în timpul nașterii și de mortalitate infantilă sunt printre cei mai ridicați din lume.

vară, pe o căldură cumplită. Era o zi de vineri, zi de sărbătoare, îmi povestea ea din când în când, ca să-mi mai potolească din curiozitate.

Însă, chiar de-aș fi fost născută într-o zi oarecare, asta n-ar fi schimbat mare lucru. Nu se pusese nicio dată problema ca *Omnia* să nască într-un spital. Satul nostru, rătăcit pe fundul văii, se afla mult prea departe de orice facilități medicală. Alcătuit din cinci căsuțe de piatră, nu avea nici primărie, nici băcănie, nici garaj, nici frizerie și nici chiar moschee! Nu se putea ajunge acolo decât călare pe catări. Doar niște șoferi cutezători de autoutilitare se încumetau să se aventureze pe traseul stâncos care se strecura de-a lungul povârnișului – dar și asta cu condiția să-și schimbe cauciucurile la fiecare două luni, într-atât era de prost drumul. Așa că închipuiți-vă numai ce contracții ar fi avut mama dacă ar fi ales să meargă la spital... Probabil că ar fi născut în mijlocul naturii! *Omnia* spune că nici măcar clinicile mobile n-au cutezat vreodată să se deplaseze până la Khardji!

— Și-atunci, cine a făcut pe moașa acolo, acasă? mi se întâmpla să întreb, stăruitor, atunci când *Omnia*, ostenită s-o tot descos, uita să-mi povestească sfârșitul poveștii despre venirea mea pe lume.

— Ei bine, noroc cu Jamila, sora ta mai mare, care era prin preajmă. Ca întotdeauna, ea a fost cea care m-a ajutat să tai buricul cu un cuțit de bucătărie. Apoi ți-a făcut prima scaldă, înainte să te învelească într-un

scutec. Jad, bunicul tău, a hotărât atunci să-ți zicem Nojound. Se spune că e un nume beduin.

— *Omma*, când m-am născut, în iunie sau în iulie? Ori poate la mijloc de august?

— Asta e momentul când, în general, *Omma* începe să se înfurie.

— Nojound, n-ai de gând să încetezi cu toate întrebările astea? Îmi răspunde ea mereu, ca să pună capăt insistențelor mele.

Și asta pentru că, de fapt, habar n-are. Fiindcă nici numele și nici prenumele meu nu apar în registrele oficiale. La țară se fac cu nemiluita plozi fără acte de identitate. Așa că de unde să aflu anul nașterii mele? Prin deducție, mama îmi spune că ar trebui să am acum vreo zece ani. Dar aș putea să am, la fel de bine, opt sau nouă... În urma stăruințelor mele, i se întâmplă uneori să se afunde în câte o socoteală complicată, străduindu-se să reconstituie ordinea de naștere a copiilor săi, călăuzindu-se după anotimpuri, moartea strămoșilor, după căsătoriile anumitor rubedenii și strămutările noastre. E ca un exercițiu acrobatic!

Așa că, după o contabilitate mai anevoioasă decât cea de la băcănie, mama sfârșește, de fiecare dată, prin a ajunge la concluzia că Jamila este cea mai mare din familie, urmată de Mohammad, întâiul băiat – și al doilea bărbat al casei, cel care are puterea să hotărască imediat după tatăl meu.